

Yabancı hukuk, ait olduğu ülkedeki anlam ve kapsamı ile anlaşılmalıdır. Yabancı hukukun tatbik edildiği durumlarda hâkim, yabancı hukukun ait olduğu devletin hâkimi gibi hareket etmelidir. Hâkimin yabancı hukuku uygulaması gerektiğini, tarafların dava dilekçesinde belirtmesine veya bu doğrultuda talepte bulunmalarına gerek yoktur. Türk kanunlar ihtilafı kurallarının yetkili kıldığı yabancı hukuk da mahkeme tarafından resen araştırılıp, temin edilecek ve olaya tatbik edilecektir. Yabancı hukukun tatbiki için tarafların veya taraflardan birinin yada ilgilinin talebi gerekli değildir. Yabancı hukukun tatbikini sağlayan bağlama noktası, ilgili taraf veya taraflarca ispatlanmadığında, hâkimin yabancı hukuku resen uygulama mecburiyetinden bahsedilemez.

Hâkimin hukuku bilme mecburiyeti sadece kendi yerel hukuku için geçerlidir. Yabancı hukuku da bileceği yönünde bir faraziye geçerli değildir. Buna göre MÖHUK'ta, hâkimin yetkili yabancı hukukun muhtevasının tesbitinde tarafların yardımını isteyebileceği hükmine yer verilmiştir. Taraflara, yabancı hukukun temin ve tesbiti işinde hâkime sadece yardımcı olma mükellefiyeti yüklenmiştir. Bu yardımın sınırlı kalması veya hiç yapılmaması, hâkimin yabancı hukuku resen araştırma mükellefiyetini ortadan kaldırmaz.

Mahkemeler uyumsuzlukta uygulanacak olan yabancı hukukun temin ve tesbiti noktasında doğrudan Adalet Bakanlığı Uluslararası Hukuk ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğünden yahut Dışişleri Bakanlığı ve Bakanlık vasıtasıyla hukuk kurallarına ihtiyaç duyulan ülkedeki Türk temsilciliklerinden yardım alabilirler. Ayrıca sözkonusu ülkenin Türkiye'deki elçilik veya konsoloslüğünden de yardım alınabilir. Diğer bir yol da hukuki mütalaa ve bilirkişilik kurumundan faydalanmaktır.

Yabancı hukukun olaya ilişkin hükümlerinin tüm araştırmalara rağmen tesbit edilememesi halinde MÖHUK hükmü gereğince Türk hukuku uygulanır. Yabancı unsurlu davalarda MÖHUK hükümleri ile Türk kanunlar ihtilafı kurallarının hâkim tarafından uygulanmaması ve doğrudan Türk maddi hukukuna göre karar verilmesi temyiz ve bozma sebebidir.

KAMU DÜZENİ: Kanunlar ihtilafı kuralları tanzim edilirken davayla ve davanın tarafları ile en yakın ilişki içindeki ülke hukukunun tatbiki hedeflenmektedir. Fakat hiçbir zaman somut olayda tatbik edilecek yabancı hukuk baştan bilinmemektedir. Yabancı hukuk, hâkim için çok defa belirsiz ve sürpriz bir huktur. Ne çıkacağı belli olmaz. Bu sebeple, davaya bakan hâkim, yabancı hukuku, daima kendi hukukundaki KAMU DÜZENİ sözgeçinden geçirmesi gereklidir. MÖHUK 5. maddede kamu düzenine aykırılık, yabancı hukukun uygulanmasına engel olarak düzenlenmiştir. Buna göre, yetkili yabancı hukukun belirli bir olaya uygulanan hükmünün Türk kamu düzenine ağırlıkla aykırı olması halinde bu hüküm uygulanmaz. Gerekliliği görülen hallerde Türk hukuku uygulanır. Buradan hareketle, yabancı unsurlu bir davada hâkimin resen uygulamak zorunda olduğu yabancı hukukun tatbikinin mutlak olmadığı anlaşılmaktadır. Yabancı hukukun uygulanması, Türk kamu düzenine aykırı olmaması şartına bağlıdır. Kamu düzeni kriteri ulusal hukukların politik sınırlarını belirlemektedir. Mahkemeler kendi hukuk kültür ve geleneklerine, medeniyet anlayışlarına uygun bulmadıkları yabancı hukukları, kamu düzeni kuralı vasıtasıyla dışlamakta ve uygulamaktan vazgeçmektedir. Hukuk sisteminin toplumsal kalkınmayı hedefleyen ve kişisel hak ve özgürlükleri koruyan temel prensipleri, anayasanın temel ilkeleri ve toplumda